

Alvesta kommun

Kategoristyrning

Inköpsvolym

880 Mkr i koncernen

195 Mkr inom kommunkoncernen

2300 leverantörer

Central inköpsorganisation

Upphandlingsutskott

Upphandlingschef

Upphandlingsstrateg

Upphandlare

E-handel/Logistiksamordnare

Fordonsansvarig

Alvesta
kommun

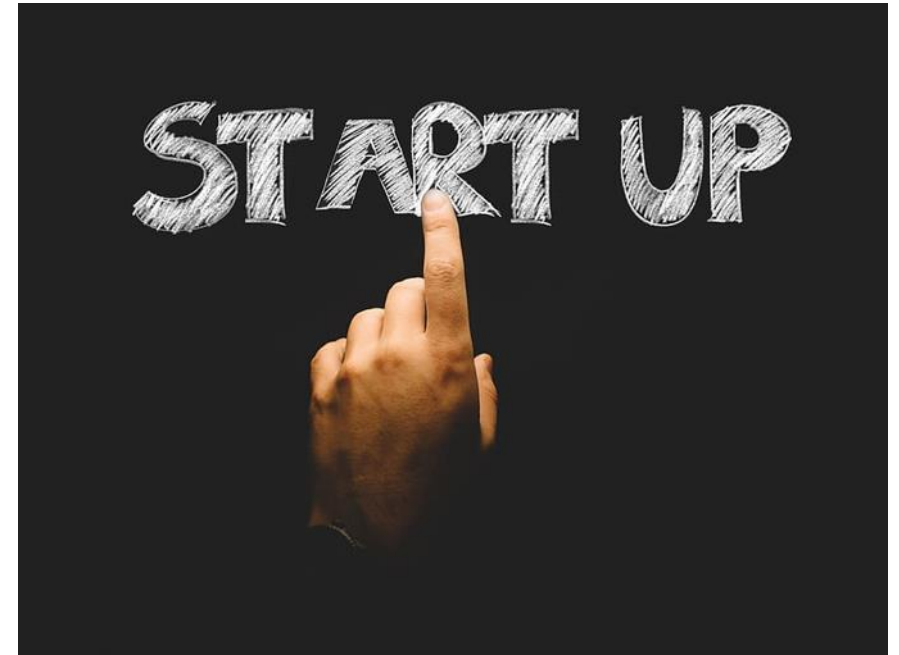
Inköpsmognadsmätning

- Mäter nuläge
- Mätningarna visade att vi får mest effekt genom kategoristyrning
- Hur startar vi upp detta?

Learn by doing

- Gemensamt val av kategori
- Livsmedel
- Extern hjälp gällande projektledningen/metodiken
- FC gruppen var styrgrupp/sponsor
- Övergripande målsättning
- Kategoriteam
- Resultatet blev en tydlig genomarbetad plan för att öka måluppfyllelsen och sänka/bibehålla kostnaderna
- Politisk intresse i projektet

Alvesta
kommun

Learn more by doing more

- Koncernövergripande projekt
- Markentreprenader
- Extern hjälp gällande projektledningen/metodiken
- KC, FC, VD utsågs till Styrgrupp/sponsor
- Övergripande målsättning
- Brett kategoriteam
- Förbättringspotentialen har varit stor i båda projekten både kvalitets/kostnadsmässigt
- Varje projekt har mynnat ut i flera olika förbättringsprojekt
- Alla bitar har ej varit på plats

Alvesta
kommun

Vi saknade viktiga delar för breddinförande

1. Resurser
2. Kategoristyrningsorganisation
3. Processbeskrivning
4. Spendkategorisering samt kategoriträd
5. Potentialbedömning
6. Plan för vilka inköpskategorier som ska bearbetas och när.
7. Politiskt beslut

Alvesta
kommun

Organisation

Forum

Upphandlingsutskott

Kategoriråd

Styrgrupp/initiativ

Upphandlingschef

Upphandlingsstrateg

Ansvar

- Beslutar om inriktning försörjningsstrategier
- Beslutar om kategoriplan

- Äger kategoristyrningskonceptet
- Beslutar om förslag till kategoriplan
- Beslutar om uppstart av nya initiativ
- Tillsätter resurser
- Ansvarar för att kategoristrategin verkställs

- Fattar beslut inom ramen för kategoriinitiativet

- Leder och utvecklar kategoristyrningen
- Tar fram kategoriplaner
- Föredragande i Upphandlingsutskott och kategoriråd

- Driver kategoriinitiativ
- Framtagning av mål, strategier, KPI
- Implementation av strategin i organisationen
- Uppföljning

Alvesta
kommun

Prioritering sker utifrån potential och genomförbarhet

Kategoriinitiativ	Genomförbarhet	Potential	Spend (MSEK)	Besparing (MSEK)	Uppstart
Bygg- och fastighetsmaterial (bygg, el, VA och VVS, kemikalier, hantverk)	5	5	26,7	4,0	2021 Q2
Fordon (Köp, underhåll, omkostnader)	4	4	13,9	1,0	2021 Q2
Teknik- och miljökonsulter	3	4	6,8	0,5	2021 Q3
Möbler	4	5	4,7	0,5	2021 Q4
Storköksutrustning	5	5	2,8	0,3	2022 Q1
Bygg- och fastighetstjänster (byggtjänster, värme och sanitet, elektriker)	2-4	4	54,8	3,5	2022 Q2
Summa			114,9	7,4 (6,5%)	

Alvesta
kommun

Politiskt beslut

- Hela KS var helt enig i beslutet
- Införa kategoristyrkt arbetssätt i Alvesta kommunkoncern
- Tillsätta en ny tjänst som Upphandlingsstrateg

Uppstart våren 2021

Kategoriinitiativ	Genomförbarhet	Potential	Spend (MSEK)	Besparing (MSEK)
Bygg- och fastighetsmaterial (bygg, el, VA och VVS, kemikalier, hantverk)	5	5	26,7	4,0
Fordon (Köp, underhåll, omkostnader)	4	4	13,9	1,0

Alvesta
kommun

Det första kategoriinitiativet avser Bygg- och fastighetsmaterial varav det tillsatta teamet har genomgått de tre första faserna

Kategoriteam, namn:

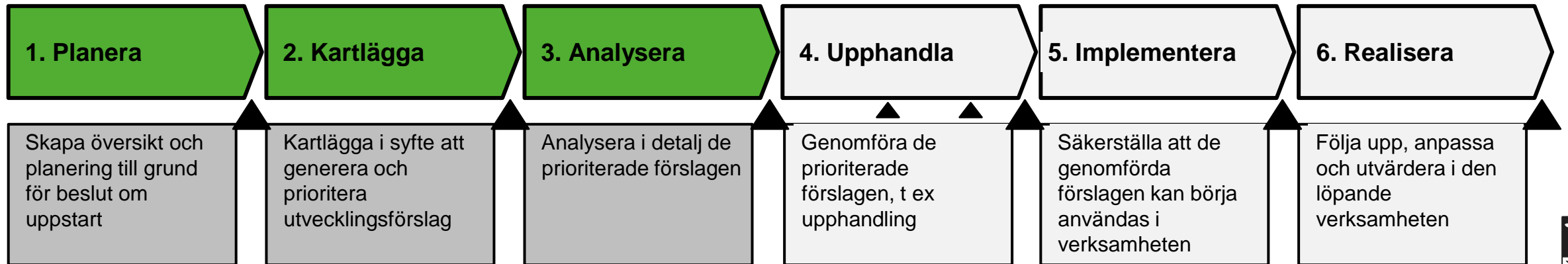
Roll/Område:

Upph.strateg
Elnätschef
VA-ingenjör
Fritidschef
Fastighetschef

Styrgrupp, namn:

Roll/Område:

Upphandlingschef
FC Kultur och Fritid
VD Elnät/Energi
FC Samhällsbyggnad
VD AllboHus

Projektomfattning för kategoriinitiativet bygg och fastighetsmaterial

Målet med projektet är att senast Q3 2021 presentera en strategi med tidsatta aktiviteter som bidrar till att sänka totalkostnaden med 15% på de 25 mkr som rör kategoriinitiativet bygg- och fastighetsmaterial

Kontext

- Den totala spenden för perioden Juli 2019-juni 2020 är 25 mkr för de inkluderade kategorierna
- Kommunkoncernen hanterar inköp av material på olika sätt
- Största delen köps på generella pris-och rabattavtal från olika inköpscentraler samt även egenupphandlade avtal
- Övergripande analys saknas över var kommunkoncernen har bäst villkor
- Utmanande att ta fram statistik över vad som köpts då befintliga system vid analyserad tidperiod ej stödjer detta

Omfattning och Avgränsning

- Omfattar hela kommunkoncernen
- Består av kategorierna Bygg, EI, VA- och VVS, Hantverk och Kemikalier
- Arbetskläder kommer ej hanteras i initiativet – kravbilden är ej densamma trots samma leverantörer

Mål

Aktivitetserna ska bidra till att:

- Underlätta för beställare
- Göra det lätt att göra rätt
- Eliminera onödiga inköp
- Säkerställa rätt leverans till avtalat pris
- Öka möjlighet för uppföljning och kontroll
- Sträva mot koncerngemensamma avtal
- Göra Alvesta till en intressantare och professionellare köpare och beställare
- Nå en högre måluppfyllelse utifrån politiska mål
- Gå i linje med kommunens arbete för agenda 2030
- Bidra till att uppnå kommunens övergripande mål med kategoristyrning

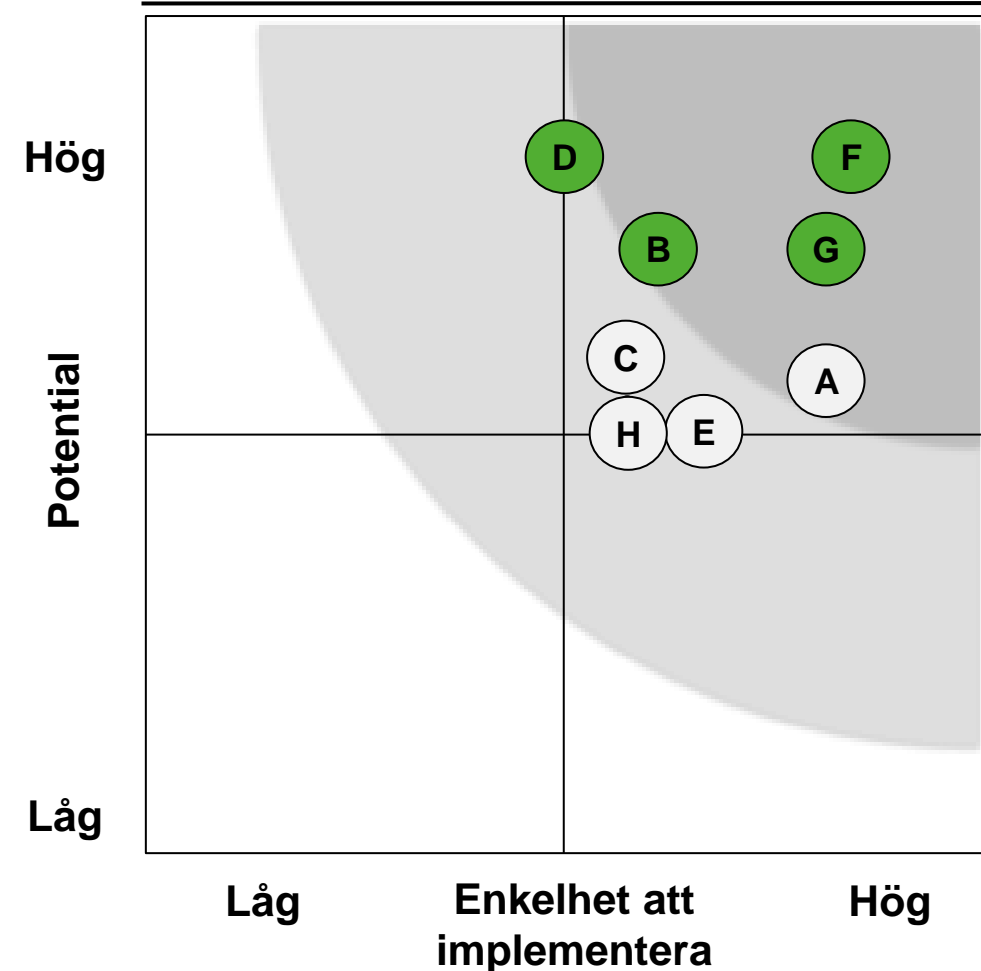
Alvesta
kommun

36 förbättringsförslag har delats in i åtta strategiområden

Förbättringsförslag

- A. Säkerställa redundans och rutiner för rätt hantering vid avrop
- B. Styra leverantören till att visa och debitera rätt pris
- C. Ta fram lösning för att förenkla för beställare att få rätt pris
- D. Ta fram rutiner för att undvika missförstånd kring omfattning av beställningar
- E. Generera lösning på hur administrations-kostnader vid godsmottagning kan minimeras
- F. Samverka i organisationen för att linjera vårt orderförfarande
- G. Kartlägga kritiska produkter och underhållskostnader genom att genomföra totalkostnadsanalys
- H. Ta fram rutiner för beställningar för bättre planering

Bedömning av potential och implementerbarhet

Spendanalys

- Projektberoende analyser
- Brister i statistik och system
- Olika avtal inom koncernen och analysperioden
- 80% av spenden fördelas på 12 av 73 produktgrupper – visar var fokus ska läggas
- De största produktgrupperna var El, VA- och mark, Byggsortiment, Värme och sanitet

Alvesta
kommun

Inriktningarna mot upphandling sker återkommande medan alla övergripande strategidelarna kan initieras direkt

- 1 Pris
- 2 Sortimentshantering
- 3 Process och förvaltning

Upphandling

Övergripande

Aktivitet	2022	2023	2024	2025	Ansvarig	Resurs
1. Pris						
Inkludera kringliggande kostnader	■	■	■	■	Upphandlingschef	Upphandlare, ref.grupp
2. Sortimentshantering						
Upphandlingsförfarande utifrån varugrupp	■	■	■	■	Upphandlingschef	Upphandlingsstrateg, ref.grupp
Standardisera sortiment utifrån högvolymsprodukter	■	■	■	■	Upphandlingschef	Upphandlare, ref.grupp
1. Pris						
Transparent pris på produkter för uppföljning och prisundersökning	■				Upphandlingsstrateg	Referensgrupp
Omvärldsanalys inför upphandlingsplanering		■			Upphandlingschef	Referensgrupp
2. Sortimentshantering						
Implementera aktiv livscykelhantering	■				Upphandlingsstrateg	Avtalsansvarig
Identifiera kritiska produkter för att säkerställa tillgänglighet	■				Upphandlingsstrateg	Avtalsansvarig
3. Process och förvaltning						
Ta fram en gemensam beställningsprocess	■				Upphandlingsstrateg	Referensgrupp
Ta fram modell för förvaltning av avtal och uppföljning av leverantör	■				Upphandlingsstrateg	Upphandlare, ref.grupp
Säkerställ tillgång till ramavtalsdatabas för samtliga berörda beställare					Upphandlingsstrateg	Upphandlare
Styr leverantör att fakturera enligt kommunens villkor	■				Upphandlingschef	Upphandlingsstrateg, upphandlare

Aktiviteterna återkommer vid varje ny upphandling i linje med att årets upphandlingsplan är publicerad

Majoriteten av de övergripande strategi-inriktningarna skulle kunna initieras direkt

Slutsatser kategoriinitiativ Bygg- och fastighetsmaterial

- Stor styrka att genomföra initiativet koncernövergripande
- Beroende av bra statistik
- Förbättringsförslagen ger oss tydliga aktiviteter för fortsatt arbete med kategorin
- Strategin visar besparingseffekter som väl motsvarar målet
- Kostnad för att genomföra samtliga aktiviteter 250-300 tkr - främst genom personella resurser
- Genomförs samtliga aktiviteter kan besparingseffekten bli mellan 3,7 och 13,9 mnkr

Effekten ökar i
takt med
insatsen!

Alvesta
kommun

Medskick

- Ny på Kategoristyrning – ta hjälp
- Börja med politiskt intressanta kategorier
- Förankra metoden högt upp i organisationen
- Involvera nyckelpersoner i teamet – tvärfunktionellt
- Utbilda organisationen genom kategoriprojekten
- Prata kronor och ören
- Vikten av att mäta
- Återkoppla resultat - ger legitimitet
- Våga testa

Kategoristyrning
ger effekt!

Alvesta
kommun

Tack för uppmärksamheten!

Johan Johansson
Upphandlingschef

johan.johansson@alvesta.se

Danielle Berggren
Upphandlingsstrateg

danielle.berggren@alvesta.se

Alvesta
kommun